

JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

DĖL 2023 METŲ JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO METINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO PATVIRTINIMO

2024 m. kovo 28 d. Nr. T2-76

Jurbarkas

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 3 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 6 straipsnio 1 dalimi, Viešojo sektoriaus subjekto metinės veiklos ataskaitos ir viešojo sektoriaus subjektų grupės metinės veiklos ataskaitos rengimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 135 „Dėl Viešojo sektoriaus subjekto metinės veiklos ataskaitos ir viešojo sektoriaus subjektų grupės metinės veiklos ataskaitos rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 4 punktu, Jurbarko rajono savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a**:

Patvirtinti 2023 metų Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro metinių ataskaitų rinkinį:

1. Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2023 metų veiklos ataskaitą (pridedama);
2. Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2023 metų finansinių ataskaitų rinkinį (pridedama).
3. Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2023 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį (pridedama).

Šis sprendimas per vieną mėnesį nuo paskelbimo arba įteikimo suinteresuotai šaliai dienos gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyriui (Laisvės al. 36, Kaunas) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka arba Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmams (A. Mickevičiaus g. 8A, Kaunas) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Savivaldybės meras

Skirmantas Mockevičius

PATVIRTINTA

Jurbarko rajono savivaldybės tarybos

2024 m. kovo 28 d. sprendimu Nr. T2-76

JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2023 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

1. ĮSTAIGOS TIKSLAI IR PAGRINDINĖS VEIKLOS KRYPTYS

Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2014 m. lapkričio 27 d. sprendimu Nr. T2-331 „Dėl Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro steigimo“ nuo 2015 m. sausio 1 d. įsteigtas Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, kuris įregistruotas Juridinių asmenų registre 2015 m. sausio 5 d. Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Biuras) – Jurbarko rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga, turinti juridinio asmens teises, įmonės kodas 303506461.

Pagrindinė Biuro veikla – visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų organizavimas ir teikimas fiziniams ir juridiniams asmenims savivaldybės teritorijoje. Biuras savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Jurbarko rajono savivaldybės tarybos sprendimais, Jurbarko rajono savivaldybės mero potvarkiais, Jurbarko rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymais, Biuro nuostatais bei kitais teisės aktais.

Biuro finansiniai metai sutampa su kalendoriniais metais.

Misija – gerinti Jurbarko rajono gyventojų sveikatą, skatinant asmeninę ir bendruomeninę atsakomybę už ją.

Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2022 m. lapkričio 27 d. sprendimu Nr. T2-250 „Dėl pritarimo bendradarbiavimo sutarčiai su Pagėgių savivaldybe“, nuo 2023 m. sausio 1 d. Biuras pradėjo teikti visuomenės sveikatos paslaugas Pagėgių savivaldybėje. Todėl šioje ataskaitoje bus pateikiami abiejų savivaldybių duomenys.

2023 m. Jurbarko rajono ir Pagėgių savivaldybių mokinių visuomenės sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos stiprinimo ir visuomenės sveikatos stebėsenos funkcijos buvo finansuotos iš Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos savivaldybėms, skirtos savivaldybės biudžetui Sveikatos apsaugos ministerijos kuruojamoms valstybinėms (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijoms vykdyti. Visos 2023 m. iš šios dotacijos finansuotos priemonės vykdytos vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, atsakingų institucijų parengtomis metodinėmis rekomendacijomis, atsižvelgiant į paskutiniųjų metų savivaldybės sveikatos stebėsenos rodiklius, pagal galimybes atsižvelgiant į rajono gyventojų, bendruomenių pageidavimus.

Įstaigos vadovas. Biuro direktorė Diana Griškuvienė įstaigai vadovauja nuo 2015 m. gruodžio 28 d. Įstaigos vadovavimo darbo stažas – 8 metai. Išsilavinimas – aukštasis universitetinis, mokslinis laipsnis – socialinių mokslų magistro.

Siekiant pagerinti kokybiškų visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumą regionuose, Sveikatos apsaugos ministerija skatina Sveikatos apsaugos ministerijos regioninių pažangos priemonių kūrimą bei kokybiškų visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumą regionuose. Todėl nuo 2023 m. Biuras pateikė planą projektui „Sveikų bendruomenių kūrimas (orientuota į psichikos ligų prevenciją)“. Planuojama projektą vykdyti 2024–2028 m., o bendra projekto vertė veiklų vykdymui yra 329 032,00 Eur. Funkcinės zonos kūrimui, veiklų organizavimui ir lėšų įsisavinimui bendradarbiaujama su Pagėgių savivaldybe.

Biuras, būdamas Savivaldybių visuomenės sveikatos biurų asociacijos (toliau – SVSBA) nariu, dalyvavo SVSBA veiklose, kartu su kitais SVSBA nariais teikė pasiūlymus dėl bendradarbiavimo ir valstybės, savivaldybės institucijų, sveikatos priežiūros įstaigų veiklos kokybės

tobulinimo, teisės aktų, reglamentuojančių visuomenės sveikatos sritį, keitimo, dalyvavo įvairių SVSBA darbo grupių veikloje.

Biuras sėkmingai vykdė Jurbarko rajone visuomenės sveikatos priežiūros veiklą, visiškai panaudojo 2023 m. skirtą specialiosios tikslinės dotacijos finansavimą.

2023 m. buvo įvykdytos Biurui pavestos visos veiklos ir programos (Psichikos sveikatos prevencijos programos, kurioms paskirtos tikslinės lėšos).

Direktorė dalyvavo įvairiuose seminaruose, mokymuose, pasitarimuose, kvalifikacijos tobulinimo kursuose. Didelis dėmesys buvo skiriamas visų Biuro darbuotojų kvalifikacijos tobulinimui.

Biuro veiklos kryptys:

- Jurbarko rajono savivaldybės gyventojų gyvenamos ir elgsenos stebėsenos ir jos pokyčių analizė (monitoringas);
- visuomenės sveikatos stiprinimas Jurbarko rajono savivaldybės bendruomenėse, žinių apie sveiką gyvenimą sklaidymas ir sveikos gyvenamos propagavimas;
- traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija;
- asmens higienos formavimas;
- imunoprofilaktika;
- aplinkos sveikatos stiprinimas;
- užkrečiamųjų ligų profilaktika (gripo, pedikuliozės, niežų ir kt.);
- psichikos sveikatos stiprinimas;
- tinkama mityba ir nutukimo prevencija;
- psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencija (narkotinių medžiagų, alkoholio ir tabako gaminių vartojimo);
- fizinio aktyvumo skatinimas (įvairios fizinio aktyvumo formos, tinkančios įvairaus amžiaus gyventojams);
- lėtinių neinfekcinių ligų prevencija (širdies ir kraujagyslių, onkologinių ligų, cukrinio diabeto ir kt.);
- lytiškumo ugdymas;
- motinos ir vaiko sveikatos stiprinimas (paskaitos, fizinio aktyvumo užsiėmimai);
- vaikų ir jaunimo sveikos gyvenamos skatinimas bendrojo lavinimo ugdymo įstaigose;
- visuomenės sveikatos priežiūros specialistų veiklos ugdymo įstaigose koordinavimas;
- sveikatos programų, projektų organizavimas ir įgyvendinimas Jurbarko rajono savivaldybėje;
- metodinės medžiagos, susijusios su sveikatinimo veikla, kūrimas ir sklaida Jurbarko rajono savivaldybės gyventojams;
- bendradarbiavimas su socialiniais partneriais, siekiant gerinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą.

Teikiamos paslaugos:

1. Informacijos sklaida savivaldybėje apie sveikatą ir jos išsaugojimą (informavimas).

Paslauga: informacijos sklaida apie sveikatą ir jos išsaugojimą.

Turinys: informacinės medžiagos sklaida apie sveikatą ir jos išsaugojimą įvairioms gyventojų grupėms (pagal amžių, socialinį statusą, rizikos grupes ir kt.).

Sudedamosios dalys: informacijos parengimas ir sklaida pagal poveikio sritis / tikslines grupes.

Būdai ir formos: informacinės medžiagos sklaida per įvairias žiniasklaidos priemones (pranešimai ir straipsniai vietinėje spaudoje), informacijos sklaida per socialinius tinklalapius, leidiniuose ir internete, stenduose ir kt.

2. Visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) organizavimas ir vykdymas.

Paslauga: visuomenės sveikatos stebėsenos organizavimas ir vykdymas.

Turinys: Biuras vykdo ikimokyklinio ir mokinio amžiaus asmenų sveikatos stebėseną (profilaktinių sveikatos patikrinimų, traumų, susirgimų, užkrečiamųjų ligų) bei atlieka atrankinius Jurbarko rajono savivaldybėje sveikatos tyrimus (sergamumo, nelaimingų atsitikimų ir kt.) pagal prioritetines veiklos sritis.

Sudedamosios dalys: duomenų rinkimas, kaupimas, analizė ir vertinimas.

Būdai ir formos: raštu / žodžiu.

3. Sveikata stiprinančių renginių organizavimas ir vykdymas.

Paslauga: paskaitų ir praktinių užsiėmimų apie sveikatos išsaugojimą ir stiprinimą organizavimas ir vykdymas.

Turinys: sveikos gyvensenos įgūdžių formavimo organizavimas ir vykdymas (sveika mityba ir nutukimo prevencija, streso valdymas, aplinkos sveikata, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija, lytiškumo ugdymas, užkrečiamųjų ligų profilaktika, éduonies profilaktika, traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija, onkologinių ligų prevencija, širdies, kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto profilaktika, šiaurietiško éjimo praktiniai užsiėmimai), kurių metu teorinių / praktinių užsiėmimų metu formuojami tam tikros gyventojų grupės sveikos gyvensenos įgūdžiai. Atsižvelgiant į skirtingas gyventojų grupes atitinkamai teikiama ir skirtingo turinio mokymai / teorinė informacija. Dirbama pagal poveikio sritis.

Sudedamosios dalys: paskaitų / praktinių užsiėmimų organizavimas, informacijos paruošimas ir sklaida pagal poveikio sritis / tikslines grupes.

Būdai ir formos: teoriniai / praktiniai mokymai, seminarai, konferencijos, diskusijos ir kt.

2. INFORMACIJA APIE TIKSLŲ ĮGYVENDINIMĄ

2.1. Personalo valdymas

Biuro struktūroje visi darbuotojai tiesiogiai pavaldūs Biuro direktoriui. Biuro veiklos pobūdis nulemia savitą personalo veiklos modelį: administracijos darbuotojų ir visuomenės sveikatos specialistų, atsakingų už visuomenės sveikatos stiprinimą, stebėseną ir vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūrą, darbo vietos yra Biuro administracinėse patalpose, o mokyklų visuomenės sveikatos priežiūros specialistų – ugdymo įstaigų sveikatos kabinetuose.

Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2019 m. kovo 28 d. sprendimu Nr. T2-99 „Dėl Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2014 m. lapkričio 27 d. sprendimo Nr. T2-331 „Dėl Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro steigimo“ pakeitimo“ nustatytas Biure didžiausias leistinas pareigybių skaičius – 15.

Biure 2023 m. dirbo 14 asmenų, iš jų: administracijoje – 6 asmenys (direktorius, vyriausiasis buhalteris, visuomenės sveikatos stiprinimo specialistas, stebėsenos specialistas, vaikų ir jaunimo visuomenės sveikatos specialistas, vienas specialistas dirba Pagėgių savivaldybėje), 8 – visuomenės sveikatos specialistai mokyklų aptarnavimui Jurbarko rajono ir Pagėgių savivaldybių ugdymo įstaigose bei vykdė mokinių ugdomų pagal pradinio, pagrindinio, vidurinio, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, sveikatos priežiūrą.

Biuro specialistams sudarytos sąlygos nuolat kelti kvalifikaciją. 2023 m. kvalifikaciją kėlė 14 darbuotojų įvairiomis temomis: psichikos sveikatos stiprinimo, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, nutukimo prevencijos, užkrečiamų ligų profilaktikos, sveikatos netolygumų mažinimo, jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų diegimo ir kt. Direktorius į komandiruotes vyko 8 kartus kvalifikacijos kėlimo ir Biuro veiklos klausimais.

Biuras nuolat teikia gyventojams privalomuosius sveikatos mokymus. Iš viso buvo organizuoti 527 mokymai: 270 privalomųjų higienos įgūdžių, 256 privalomųjų pirmosios pagalbos ir 1 apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai.

2.3. Pagrindinės Biuro veiklos ataskaitos

1. 2022 m. Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita.
2. Jurbarko rajono savivaldybės vykdomų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo 2023 m. ataskaita.
3. Einamųjų biudžetinių metų ketvirčio bei metinė biudžeto vykdymo ir finansinės ataskaitos, taip pat kitos ataskaitos, nurodytos valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos, skiriamos savivaldybių biudžetams sveikatos apsaugos ministerijos kuruojamoms valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti, planavimo, paskirstymo, naudojimo ir atsiskaitymo už ją tvarkos apraše.
4. Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšomis finansuotų sveikatinimo projektų ataskaitos.
5. Sveikatos ugdymo ir mokymo 2023 metų ataskaita.
6. Personalo 2023 metų ataskaita.
7. Viešųjų pirkimų 2023 metų ataskaita.
8. Ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas ugdomų mokinių visuomenės sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos stiprinimo ir visuomenės sveikatos stebėsenos funkcijų vertinimo kriterijų ir jų reikšmių vykdymo 2023 m. ataskaita.
9. Kitos įvairioms valstybės institucijoms pateiktos ataskaitos.

2.4. Projektinė veikla

Norvegijos finansinių mechanizmų lėšų programos projektas „Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo Elektrėnų, Jurbarko ir Prienų savivaldybių mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose gerinimas“

2023 m. buvo pabaigtos vykdyti projekto, finansuojamo iš Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų lėšų programos LT03 Sveikata, veiklos.

Viso projekto metu buvo suremontuoti penki Jurbarko rajono ugdymo įstaigose esantys sveikatos kabinetai, įsigytos būtinosios priemonės. Jos atitinka šiuolaikinius sveikatos priežiūros reikalavimus bei moksleivių ir darželinukų poreikius kokybiškoms paslaugoms teikti.

Projektas buvo vykdomas su partneriais. Bendra projekto vertė – 243 750,06 Eur, Jurbarko rajono savivaldybei skirta suma – 83 576,68 Eur. Projektas buvo užbaigtas 2023 m. spalio 18 d.

2.5. Visuomenės sveikatos priežiūros priemonės

Biuro specialistai ir visuomenės sveikatos specialistai, vykdantys sveikatos priežiūrą mokyklose, 2023 m. įgyvendino šias visuomenės sveikatos priežiūros priemones:

Sveikatos priežiūra mokyklose. Sveikatos priežiūra mokyklose vykdoma pagal mokyklų sveikatos priežiūros veiklos planus, kurie yra sudedamoji mokyklos metinio veiklos plano dalis. Iš viso Jurbarko rajono bei Pagėgių savivaldybių mokyklose įvykdyti 772 renginiai (paskaitos, pamokos, diskusijos, pokalbiai ir kt.), išleista 4 757 vienetai stendų, plakatų, lankstinukų, atmintinių, brošiūrų, knygų ir kt. Internete paviėšinti 143 straipsniai (informaciniai pranešimai, publikacijos).

2.5.1. Svarbiausių darbų Jurbarko rajono savivaldybėje apžvalga:

2.5.1.1. Fizinio aktyvumo skatinimas. Jurbarko rajono savivaldybės mokyklose 2023 m. vyko paskaitos – praktiniai užsiėmimai: „Fizinio krūvio įtaka širdies ritmui“, „Stuburo ligų profilaktika“, „Fizinio aktyvumo nauda“, „Judėjimo sveikatos labui diena“, „Rudens sporto šventė“, „Pasportuokim, pajudėkim“, „Integruotos grupinės mankštos“, „Mankšta, skirta Judėjimo sveikatos

labai dienai paminėti“, „Judriųjų žaidimų diena“, „Mankšta kelia nuotaiką“, žygiai „Šuoliuok, žingsniuok ir nusijuok“, „Šiaurietiško ėjimo pagrindai“, „Žygis su šiaurietiško ėjimo lazdomis“ ir kiti renginiai fizinio aktyvumo tema, kurių tikslas pateikti informaciją apie fizinio aktyvumo svarbą, rūšis, poveikį organizmui ir rekomendacijas. Buvo išleisti standai „Plokščiapadystės prevencija“, „Kodėl reikia būti fiziškai aktyviam“.

2.5.1.2. Žalingų įpročių prevencija. 2023 m. Jurbarko rajono savivaldybės ugdymo įstaigose vyko įvairios paskaitos rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencijos temomis: „Kaip išvengti priklausomybės spąstų“, „Žalingi įpročiai“, „Rūkymo žala“, „Alkoholio žala“, „Rūkymas kenkia sveikatai“, „Narkotinės medžiagos“, „Žalingų įpročių poveikis žmogaus kūnui“, „Elektroninės cigaretės, jų žala ir poveikis sveikatai“, „Kad nesuklupčiau – turiu žinoti“, „Žalingi įpročiai. Kaip jie veikia mūsų sveikatą? Teisinė atsakomybė“, „Kas kenkia mūsų sveikatai?“, „Būk rūkymui priešas“ ir kt. Buvo išleisti standai „Rūkymo žala“, „STOP rūkymui“, „Pasaulinė nerūkymo diena“.

2.5.1.3. Psichinės sveikatos stiprinimas. Jurbarko rajono savivaldybės mokyklose 2023 m. vyko paskaitos – praktiniai užsiėmimai psichinės sveikatos stiprinimo temomis: „Rankdarbių terapija vaikams“, „Ižiebk tolerancijos žibintą“, „Be patyčių“, „Pažįstu savo jausmus“, „Jausmų abėcėlė“, „Žalia šviesa gyvenimui“, „Tarptautinė tolerancijos diena“, „Vaivorykštinis jausmų pasaulis“, „Padovanok šypseną“, „Dauno sindromas“, „Atpažinkime emocijas“, „Prekyba žmonėmis. Tai ką reikia žinoti“ ir kt. Buvo išleisti standai „Ižiebk tolerancijos žibintą“, „Savižudybių prevencija“, „Saugokimės patyčių“, „Vaiko emocijos“, „Uždek gyvenimui žalią šviesą“.

2.5.1.4. Lytiškumo ugdymas. 2023 m. mokiniams vyko paskaitos – diskusijos apie lytiškumą „Lytiškumo ugdymas“, „Mergaitėms apie mergaites“, „Paauglystė pokyčių metas“, „Lytinis brendimas ir asmens higiena“, „Viskas apie tai, ko norėtum klausti“, „Pokyčiai mano kūne“, „mergaičių asmens higiena“, „Paskaita berniukams apie brendimo pradžią“, „Kas žinotina apie AIDS“ ir kt. Buvo išleisti standai „Pasaulinė AIDS diena“, „Kas žinotina apie AIDS“.

2.5.1.5. Sveikatos sauga ir stiprinimas, sveikos gyvensenos skatinimas, ligų prevencija. 2023 m. Jurbarko rajono savivaldybės mokyklose buvo vedamos paskaitos – praktiniai užsiėmimai sveikatos saugos temomis: „Mokinio dienos režimas“, „Triukšmo prevencija“, „Akys – langas į pasaulį“, „Akių mankšta“, „Kompiuterio ir mobiliųjų telefono naudojimo poveikis“, „Ekranų naudojimo žala vaikų sveikatai“, „Taisyklinga laikysena“, „Kiek sveria mano kuprinė“, „Dienos režimas. Kodėl svarbu, kad vaikai laikytųsi dienos režimo?“, „Kad akys būtų sveikos“, „Mažiau – daugiau, arčiau – sveikiau“, „Saugus internetas“, „Sveikos akytės“, „Mobiliųjų telefonų įtaka vaiko organizmui“, „Žiemos pavojai“, „Mokinio dienos režimas, poilsis, aktyvus darbas ir laisvalaikis“, „Žmogaus kvėpavimo sistema, pagalba nustojus kvėpuoti ir užspringus“, „Saugiai praleisk atostogas“, „Šiuolaikinių technologijų įtaka sveikatai“, „Pažink save internete“, „Internetė būk genijus“, „Kaip atsispirti seksualinei prievartai“, „Sveikatai palanki aplinka“, vyko akcijos „Ateik ir pasimatuok savo AKS“, „Kas klauso – tas girdi“, „Vandens diena“, „Ką aš žinau apie sveikatą“ ir kt. Buvo išleisti standai „Žiemos pavojai“, „Saugokis erkių“, „Būk saugus vasaros atostogų metu“, „Ar nepamiršai laiku pasitikrinti sveikatos“, internete buvo platinami straipsniai sveikatos saugos ir stiprinimo temomis.

2.5.1.6. Užkrečiamų ligų profilaktika ir kontrolė. Visose Jurbarko rajono savivaldybės mokyklose 2023 m. vyko paskaitos užkrečiamųjų ligų profilaktikos temomis, kurių tikslas šviesti asmenis apie užkrečiamųjų ligų sukėlėjus, jų plitimo būdus, profilaktiką ir gydymą. Paskaitų temos: „Augu švarus ir tvarkingas“, „Rankų higienos svarba“, „Ką turiu žinoti apie antibiotikų vartojimą“, „Mokinio asmens higiena, kodėl ji svarbi?“, „Europos supratimo apie antibiotikus diena“, „Švarios rankytės“, „Pasaulinė rankų higienos diena“, „Venk infekcijų – plauk rankas“ ir kt. Buvo išleisti standai „Užkrečiamos ligos“, „Europos supratimo apie antibiotikus diena“, „Pedikuliozė“, „Kad gripas būtų nebaisus“. Platinamos atmintinės „Vėjaraupių galima išvengti“ ir informaciniai pranešimai tėvams apie įvairias užkrečiamąsias ligas, antibiotikų vartojimą.

2.5.1.7. Sveikos mitybos skatinimas ir nutukimo prevencija. Siekiant skatinti sveikos mitybos įpročius nuo pat vaikystės, 2023 m. savivaldybės mokyklose skaitytos paskaitos ir vyko praktiniai užsiėmimai tokiomis temomis: „Sveiko maisto lėkštė“, „Sveika mityba“, „Moliūgadienis“, „Mitybos sutrikimai. Dėmesingas valgymas“, „Paslėptas cukrus maiste“, „Sveikuoliško kokteilio kūrimas“, „Sveikatai palankus maistas“, „Sveika – nesveika“, „Sveikatai palankaus maisto ir gėrimų gamyba“, „Atpažinkime sveikus ir nesveikus maisto produktus“, „Sveikas vaikas – sveikas maistas“, „Stalo salotos“, „Ką aš valgau“, „Paruošk gimnazisto sveiko užkandžio dėžutės atmintinę ir sudėk ją“, „Valgau skaniai, noriu valgyti sveikai“, „Sveikas maistas – laimingas žmogus“, „Mokomės gerti vandenį“ ir kt. Buvo išleisti standai „Sveiko maisto lėkštė“, „Sveikas maistas“.

2.5.2. Svarbiausių darbų Pagėgių savivaldybėje apžvalga:

2.5.2.1. Fizinio aktyvumo skatinimas. Pagėgių savivaldybės mokyklose 2023 m. vyko paskaitos – praktiniai užsiėmimai: „Ryto mankšta“, „Linksmosios estafetės – sveikata kūnui ir sielai“, „Judėjimas smagi pramoga“, „Palenktyniaukime drauge“, „Šokime kartu“, „Mankšta – sveikatos rytas“, „Linksmoji judėjimo banga“, Judumo savaitė „Pėsčiųjų žygis prie raganų eglės“ ir kiti renginiai fizinio aktyvumo tema, kurių tikslas pateikti informaciją apie fizinio aktyvumo svarbą, rūšis, poveikį organizmui ir rekomendacijas. Buvo išleisti standai „Fizinis aktyvumas ir sveikata“.

2.5.2.2. Žalingų įpročių prevencija. 2023 m. Pagėgių savivaldybės ugdymo įstaigose vyko paskaitos rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencijos temomis: „Rūkai save žudai“, „Elektroninės cigaretės“, „Tarptautinė nerūkymo diena“, „Nerūkyk“.

2.5.2.3. Psichinės sveikatos stiprinimas. Pagėgių savivaldybės mokyklose 2023 m. vyko paskaitos – praktiniai užsiėmimai psichinės sveikatos stiprinimo temomis: „Padovanok draugui šypseną“, „Mano emocijos“, „Liūdesys ar depresija“, „Emocijų valdymas, psichinė sveikata, emocinis raštingumas“, „Vaivorykštinis jausmų pasaulis“, „Padovanok šypseną“, „Atpažinkime emocijas“ ir kt. Buvo išleisti standai „Pasaulinė psichikos sveikatos diena“.

2.5.2.4. Lytiškumo ugdymas. 2023 m. mokiniams vyko paskaitos – diskusijos apie lytiškumą: „Lytinis brendimas“, „Paauglystės ypatumai“, „Sveika paauglyste“, „Iš kur aš atsiradau“, „Apie mus mergaites“, „Apie mus berniukus“, „AIDS geriau žinoti“, „Lytiškumo ugdymas ir ruošimas šeimai“. Buvo išleisti standai „Pasaulinė AIDS diena“, „Europos gimdos kaklelio vėžio prevencijos savaitė“.

2.5.2.5. Sveikatos sauga ir stiprinimas, sveikos gyvensenos skatinimas, ligų prevencija. 2023 m. Pagėgių savivaldybės mokyklose buvo vedamos paskaitos – praktiniai užsiėmimai sveikatos saugos temomis: „Žiemos traumos“, „Pirmos pagalbos mokymai“, „Akys – langas į pasaulį“, „Saugausi saulės“, „Sveika ir saugi vasara“, „Mano šypseną gražiausia“, „Šypsosi mano dantukai“, „Sveikatos ABC“, „Mokinio dienos režimas“, „Saugi namų aplinka“, „Sveika gyvensena“, „Sveiki dantys – sveikatos pagrindas“, „Kelionė į spindinčios šypsenos šalį“, „Pasaulinė sveikatos diena“, „Saugus kelias į mokyklą“, „Pasaulinė širdies diena“, „Šypseną puošia“, „Mokinio dienotvarkė“. Internetu buvo platinami straipsniai sveikatos saugos ir stiprinimo temomis.

2.5.2.6. Užkrečiamų ligų profilaktika ir kontrolė. Visose Pagėgių savivaldybės mokyklose 2023 m. vyko paskaitos užkrečiamųjų ligų profilaktikos temomis, kurių tikslas šviesti asmenis apie užkrečiamųjų ligų sukėlėjus, jų plitimo būdus, profilaktiką ir gydymą. Paskaitų temos: „Mikroorganizmai – draugai ir priešai“, „Asmens higiena“, „Pasaulinė rankų higienos diena“, „Rankų higiena“, „Vaistukus vartoju tik sirgdamas“, „Gripas ar peršalimas“, „Pasiruoškime nepasiduoti rudens infekcijoms“, „Rudens sezono infekcinės ligos ir jų profilaktika“ ir kt. Buvo išleisti standai „Viskas apie vakcinaciją“, „Rankų plovimo taisyklės“, „Europos supratimo apie antibiotikus diena“, „Europos imunizacijos savaitė“, „Ką turime žinoti apie tuberkuliozę“. Vyko viktorinos „Švarios rankos saugo nuo ligų“, „Skiepai: mitai ar tikrovė“, „Virusai puola“.

2.5.2.7. Sveikos mitybos skatinimas ir nutukimo prevencija. Siekiant skatinti sveikos mitybos įpročius nuo pat vaikystės, 2023 m. Pagėgių savivaldybės mokyklose skaitytos paskaitos ir vyko praktiniai užsiėmimai tokiomis temomis: „Vaisiai ir daržovės – vitaminų šaltinis“, „Sveikos mitybos piramidė“, „Košės diena“, „Pusryčiai svarbiausias dienos valgis“, „Vaisiai, daržovės ir pienas vaiko mityboje“ ir kt. Vyko viktorinos „Sveikas maistas – sveikas aš“, „Valgau sveikai – augu sveikas ir stiprus“, buvo organizuojamas piešinių konkursas „Vaisių ir daržovių fiesta“ bei išleisti stendai „Europos sveikos mitybos diena“, „Sveikas maistas“.

2.6. Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną (monitoringas)

Visuomenės sveikatos stebėseną įgyvendinama, vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ patvirtintais nuostatais. Stebėseną vykdoma, siekiant gauti išsamią informaciją apie savivaldybių teritorijų visuomenės sveikatos būklę ir, remiantis objektyvia informacija, planuoti ir įgyvendinti projektus bei kitas prevencines priemones.

Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas vykdo demografinės situacijos, sveikatos būklės, sergamumo, mirtingumo, sveikatos priežiūros išteklių, mokinių sveikatos, socialinės ekonominės būklės, aplinkos rodiklių stebėseną. Rodikliai lyginami su Lietuvos rodikliais. Vadovaujantis sveikatos apsaugos ministro įsakymu 2018 m. gruodžio 6 d. įsakymu Nr. V-1407 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“, stebėtų rodiklių skaičius – 51, parengta 1 stebėsenos ataskaita. Informacija, susijusi su stebėsenos rodikliais, pavišinta įstaigos interneto tinklapyje ir Higienos instituto svetainėje.

1. lentelė. Visuomenės sveikatos stebėsenos vykdymas

Vertinimo kriterijų pavadinimas	Vertinimo kriterijaus planinė reikšmė	Vertinimo kriterijaus įvykdymas	Vertinimo kriterijaus įvykdymas (proc.)
Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių skaičius (vienetais)	51	51	100
Stebėsenos ataskaitos ir pasiūlymų dėl gyventojų sveikatos būklės gerinimo rengimas	1	1	100
Duomenų suvestinių, tyrimų rengimas ir teikimas valstybės ir savivaldybės institucijoms, darbo grupėms, duomenų teikėjams, visuomenės informavimo priemonėms	1	1	100
Informacijos apie visuomenės sveikatos stebėsenos rezultatus viešinimas	1	1	100

2.7. Projektinė veikla

2.7.1. Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų lėšų programos projektas „Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo Elektrėnų, Jurbarko ir Prienų savivaldybių mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose gerinimas“. Elektrėnų savivaldybės visuomenės sveikatos biuras kartu su partneriais – Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuru ir Prienų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuru įgyvendino projektą „Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo Elektrėnų, Jurbarko ir Prienų savivaldybių mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose gerinimas“. Projekto pradžia – 2021 m. kovo 18 d., projekto pabaiga – 2023 spalio 18 d.

Projekto tikslas – ikimokyklinio ir mokyklinio ugdymo įstaigų sveikatos kabinetų aprūpinimas metodinėmis priemonėmis, siekiant užtikrinti vaikų ir jaunimo gerovę.

Projekto metu buvo atliktas paprastasis remontas Elektrėnų, Jurbarko bei Prienų ikimokyklinio ir mokyklinio ugdymo įstaigose. Numatytų remontuoti kabinetų būklė buvo labai prasta, sienos nutrupėjusios, susinešiojusi grindų danga, prasta izoliacija ir kitos problemos. Atlikus patalpų remonto darbus, sveikatos kabinetai buvo visiškai pritaikyti veiklai ir atitiko visus keliamus reikalavimus.

Projekto metu buvo įsigytos būtiniosios priemonės kokybiškoms paslaugoms teikti. Visi sveikatos kabinetai aprūpinti įrangos komplektais. Daugelyje kabinetų buvusi įranga buvo pasenusi ir nebetinkama naudoti, dėl šios priežasties buvo įsigyjamoms prekėms, atitinkančios šiuolaikinius sveikatos priežiūros reikalavimus bei moksleivių ir darželinukų poreikius.

Įsigytos psichinės sveikatos stiprinimui, visuomenės sveikatos rizikos veiksnių nustatymui, sveikos gyvensenos įgūdžių ugdymui skirtos, informacinių komunikacinių technologijų ir kitos metodinės priemonės.

Šios veiklos rezultatais naudojasi sveikatos priežiūros specialistai, dirbantys tuose kabinetuose, bei vaikai ir mokiniai.

Projektas finansuotas iš Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų lėšų programos LT03 Sveikata. Kvietimo numeris / priemonė – LT03-2-SAM-K01

Projekto vertė: 243 750,06 Eur.

2.7.2. Sveikatinimo programa „Vaikų ir jaunimo psichikos sveikatos stiprinimas psichoterapijos bei psichoedukacijos pagalba“. Programos metu buvo pasirašyta bendradarbiavimo sutartis tarp UAB Anima et Corpus Clinic ir Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro. Jurbarko rajono savivaldybės mokyklų mokiniams 2023 m. lapkričio–gruodžio mėn. buvo suteikta 217 (lapkričio mėn. – 117, gruodžio mėn. – 100) individualių psichologo konsultacijų ir 7 psichologinių mokymų kontaktinės grupinės sesijos (lapkričio mėn. – 2, gruodžio mėn. – 5). Paslaugą gavo 30 vaikų.

Didžioji dalis mokinių bendravimo su psichologais pradžioje jautėsi nedrąšiai, tačiau, pavykus užmegzti gerą kontaktą, vaikai tapo atviresni pokyčiui, išmoko identifikuoti savo psichologinius poreikius, pastebėti savo jausmus ir nuotaikas, kritiškus psichologinius režimus, reaguoti į savo jausmus ir nuotaikas adekvačiai, vadovaujantis „sveiko suaugusiojo“ principais, taip pat – identifikuoti norimus pokyčius, keltis sau tikslus ir jų siekti.

17 mokinių, pasibaigus projektui, nusprendė toliau tęsti konsultacijas savarankiškai. Tai reiškia, jog mokiniams svarbus projekto tęstinumas – tiek psichologams, tiek vaikams užtrunka, kol yra sukuriamas saugus ir pasitikėjimu grįstas ryšys tarp kliento ir psichologo, tai ypatingai jaučiama bendraujant su jauno amžiaus pacientais. Vieno asmens terapinis procesas dažnai užtrunka metus ir ilgiau, todėl, tęsiant projektą, vaikai galėtų tapti atviresni, labiau motyvuoti eiti pokyčio keliu ir siekti geros savo asmeninės psichologinės ir emocinės savijautos.

Programos vertė: 17 350 Eur.

2.7.3. Vaikų dieninė sveikatingumo stovykla „Sveikatos kodas“. Projektas buvo pateiktas ir įgyvendintas Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšomis.

Projekto tikslas – organizuoti vaikų užimtumą vasaros atostogų metu, formuoti sveikos gyvensenos įgūdžius.

Stovyklą lankė 20 vaikų. Jie dalyvavo įvairiose prevencinėse veiklose, mankštinosi, piešė, lipdė, ėjo į žygį su šiaurietiško vaikščiojimo lazdomis, šifravo „Sveikatos kodą“, susitiko su projekto partneriais: Jurbarko policijos bendruomenės pareigūnu, Pagėgių pasienio rinktinės Viešvilės pasienio užkardos pareigūnais, pasieniečiais – kinologais.

Projekto vertė: 1 710 Eur.

2.7.4. Pagėgių savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos (toliau – Programa) projektas „Atpalaiduok pečius – išlaisvink nugarą“. Šis projektas buvo skirtas sėdimą darbą dirbantiems Pagėgių savivaldybės darbuotojams. Įsigytos priemonės, kurios

padėjo sėkmingai vykdyti veiklas įstaigose. Buvo vykdomos mankštos darbo vietose. Įstaigų darbuotojai, kurie dirba sėdimą darbą, ir toliau tęsia mankštas pertraukėlių metu.

2.7.4.1. Projekto tikslas ir uždavinių pasiekimas.

Suformuoti Pagėgių savivaldybėje sėdimą darbą dirbančių asmenų savarankiškai, sveikatai palankūs fizinio aktyvumo įgūdžiai.

Projekto metu buvo rengiamas seminaras apie fizinio aktyvumo naudą, kurio dėka pavyko suteikti žinių apie fizinio aktyvumo naudą žmogaus kūnui, savijautai; parodyta, kokius pratimus gali atlikti sėdimą darbą dirbantys asmenys, norintys sumažinti nugaros / pečių skausmus.

Projekto tikslinė grupė buvo pasyvų, sėdimą darbą dirbantys 18–64 metų Pagėgių savivaldybės gyventojai.

Projekto rezultatai:

1. į veiklas pavyko įtraukti 60 asmenų;
2. veiklų vykdyme dalyvavo 2 (du) fizinio aktyvumo skatinimo veiklos vykdytojai;
3. įsigyta: Šiaurietiškos lazdos, masažiniai volai, gelio kamuoliukai plaštakų mankštoms, Jogos kilimėliai, svarmenys bei sandėliavimui skirtos dėžės.

Projektas buvo finansuojamas iš Pagėgių savivaldybės visuomenės sveikatos remimo specialiosios programos lėšų.

Projekto vertė: 1 000 Eur.

2.8. Visuomenės sveikatos stiprinimas

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2023 m. sausio 4 d. raštu Nr. (14.24) 01-13 „Dėl savivaldybių valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo 2023 m. veiklos prioritetų vertinimo kriterijų planuojamų pusmetinių ir metinių reikšmių pateikimo“ ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2023 m. sausio 12 d. visuomenės sveikatos funkcijų vykdymo priežiūros komisijos protokolo Nr. LP-13-1 patvirtintais savivaldybių valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo 2023 m. veiklos prioritetais, Jurbarko rajono ir Pagėgių savivaldybių visuomenės sveikatos stiprinimo veiklos 2023 m. buvo organizuojamos, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos nustatytus prioritetus:

I PRIORITETAS. Visuomenės psichikos sveikatos gerinimas.

1.1. Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo savivaldybėse organizavimas. 2023 m. Biuras, didindamas Jurbarko rajono savivaldybės ir Pagėgių savivaldybės gyventojų psichologinę gerovę ir stiprindamas psichikos sveikatą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2020 m. liepos 31 d. įsakymu Nr. V-1733 „Dėl psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, organizavo nemokamas individualias psichologo konsultacijas ir grupinių užsiėmimų mokymus. Paslaugos skirtos asmenims, susiduriantiems su psichikos sveikatos rizikos veiksniais dėl sudėtingų gyvenimiškų situacijų (skyrybos, darbo netekimas, finansiniai sunkumai, artimo žmogaus netektis, konfliktiniai santykiai šeimoje ar darbe, sunki artimo žmogaus liga ir kita). 2023 m. Jurbarko rajono savivaldybėje buvo suteiktos 964 individualios konsultacijos, grupinių užsiėmimų iš viso buvo – 20. Pagėgių savivaldybėje buvo suteiktos 228 individualios konsultacijos, grupinių užsiėmimų iš viso buvo – 31.

1.2. Priklausomybių konsultantų paslaugų teikimo savivaldybėse organizavimas. Biuras, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-989 „Dėl priklausomybės konsultavimo paslaugų rizikingai ir žalingai alkoholį vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, teikė nemokamas individualias priklausomybės konsultanto paslaugas priklausomybę patiriantiems asmenims ir jų šeimos nariams. Konsultacijų tikslas – padėti alkoholį vartojantiems asmenims mažinti vartojimą ar visai atsisakyti alkoholio, informuoti apie alkoholio vartojimo keliamą žalą asmeniui ir visuomenei, konsultuoti alkoholį vartojančių asmenų šeimos narius. 2023 m. Jurbarko rajono savivaldybėje pas priklausomybių konsultantą lankėsi

95 asmenys (26 moterys, 69 vyrai), kuriems suteikta 387 konsultacijos. Pagėgių savivaldybėje lankėsi 20 asmenų (6 moterys, 14 vyrų), kuriems suteikta 60 konsultacijų.

1.3. Bazinių savižudybių prevencijos mokymų organizavimas savivaldybėse gyventojams. Biuras, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. V-2298 „Dėl savižudybių prevencijos mokymų instruktorių veiklos ir bazinių savižudybių prevencijos mokymų organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, organizavo bazinius savižudybių prevencijos mokymus, kuriuose Jurbarko rajono savivaldybėje dalyvavo 42 asmenys, Pagėgių savivaldybėje – 21 asmuo. Šių mokymų metu buvo suteiktos žinios apie savižudybės krizės sampratą, kaip atpažinti savižudybės riziką, 4 pagalbos žingsnių plano taikymą, savisaugos plano sudarymą. Taip pat buvo mokoma, kaip atpažinti savižudybės rizikos ženklus, įvertinti rizikos laipsnį, numatyti savižudiškų veiksmų tikimybę.

1.4. Psichikos sveikatos kompetencijų didinimas įmonių darbuotojams. Įgyvendinant Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. gegužės 17 d. įsakymą Nr. V-590 „Dėl psichikos sveikatos kompetencijų didinimo įmonių darbuotojams tvarkos aprašo patvirtinimo“, Biuras organizavo nemokamus psichikos sveikatos kompetencijų didinimo įmonių darbuotojams mokymus. Tikslas – ugdyti įmonių darbdavių ir jų atstovų (padalinių vadovų), įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų specialistų, žmogiškųjų išteklių padalinių vadovų ir kitų įmonės darbuotojų kompetencijas, reikalingas mažinti neigiamą psichosocialinių rizikos veiksnių poveikį darbuotojų sveikatai, gerinti psichosocialinę aplinką įmonėse ir stiprinti darbuotojų psichikos sveikatą. Mokymuose, kurių trukmė buvo 40 val., Jurbarko rajono savivaldybėje dalyvavo 40 VŠĮ „Jurbarko socialinės paslaugos“ darbuotojų. Pagėgių savivaldybėje dalyvavo 10 Pagėgių savivaldybės priešgaisrinės tarnybos darbuotojų.

1.5. Mokyklų darbuotojų kompetencijos psichikos sveikatos srityje didinimo mokymų savivaldybėse organizavimas. Didinant Jurbarko rajono savivaldybės ugdymo įstaigų darbuotojų psichikos sveikatos kompetencijas, Biuras, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. V-523 „Dėl bendrojo ugdymo mokyklų darbuotojų gebėjimų visuomenės psichikos sveikatos srityje stiprinimo veiklos tvarkos aprašo patvirtinimo“, organizavo nemokamus 32 val. psichikos sveikatos kompetencijų didinimo mokymus Jurbarko rajono Seredžiaus Stasio Šimkaus mokyklos-daugiafunkcio centro darbuotojams (16 dalyvių) bei Pagėgių savivaldybės Vilkyškių Johaneso Bobrovskio gimnazijos darbuotojams (10 dalyvių).

II PRIORITETAS. Sveikos gyvensenos įgūdžių bendruomenėse stiprinimas.

2.1. Gyventojų sveikos mitybos įgūdžių formavimas ir skatinimas savivaldybėse. Didinant gyventojų mitybos raštingumą, Biuras, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro „Sveikos mitybos ir sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimo tvarkos aprašu“, patvirtintu 2020 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. V-2330, organizavo informacijos apie sveiką mitybą sklaidą, kuri gerino gyventojų sveikos mitybos žinias bei skatino juos maitintis sveikiau. Tam tikslui pasiekti buvo naudojama socialinė reklama, lankstinukai, plakatai ir skelbimai, kurie buvo platinami viešose vietose (ugdymo, asmens sveikatos priežiūros ir kitose įstaigose, parduotuvėse, viešajame transporte, Biuro patalpose ir pan.), skelbiama informacija Biuro interneto svetainėje, socialiniuose tinkluose ir kitose visuomenės informavimo priemonėse.

Taip pat buvo organizuojami vienkartiniai gyventojų sveikos mitybos mokymai šiomis temomis: „Mitybos reikšmė lėtinių neinfekcinių ligų atsiradimui bei profilaktikai“, „Sveika mityba – samprata ir pagrindiniai principai“, „Maistinės medžiagos ir jų svarba žmogaus organizmui“, „Rekomenduojamos energijos ir maistinių medžiagų paros normos ir jų kiekiai Lietuvos gyventojų mityboje“ ir kt. Iš viso Jurbarko rajono savivaldybėje buvo suorganizuota 10 užsiėmimų, kuriuose dalyvavo 203 asmenys. Pagėgių savivaldybėje taip pat buvo organizuojami vienkartiniai gyventojų sveikos mitybos mokymai tokiomis temomis: „Sveikatai palankios mitybos mokymai“, „Sveika mityba – samprata ir pagrindiniai principai“, „Kūno masės indekso matavimas bei trumpa konsultacija apie maistinių medžiagų kiekius paros normoje gyventojų mityboje“. Iš viso buvo suorganizuoti 3 užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 63 asmenys.

2.2. Gyventojų fizinio aktyvumo skatinimas:

2.2.1. Gyventojų (iki 64 m. amžiaus) fizinio aktyvumo skatinimas. Skatinant savivaldybių gyventojų (amžiaus grupė nuo 18 m. iki 64 m.) fizinį aktyvumą, 2023 m. Biuro organizuojamuose suaugusiųjų fizinio aktyvumo didinimo renginiuose Jurbarko rajono savivaldybėje dalyvavo 800 unikalių dalyvių, Pagėgių savivaldybėje – 270 unikalių dalyvių. Vyko įvairaus pobūdžio sveikatinamojo fizinio aktyvumo veiklos (šiaurietiškas vaikščiojimas, funkcinės treniruotės, kineziterapiniai užsiėmimai ir kt.), kurios buvo vykdomos pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. spalio 22 d. įsakymą Nr. 2330 „Dėl Sveikos mitybos ir fizinio aktyvumo skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Veiklos buvo vykdomos du kartus per savaitę Jurbarko rajono ir Pagėgių savivaldybėse.

2.2.2. Vyresnio amžiaus žmonių (65 metų ir daugiau) fizinio aktyvumo skatinimas Jurbarko rajono ir Pagėgių savivaldybėse. Skatinant savivaldybių gyventojų (amžiaus grupė nuo 65 m.+) fizinį aktyvumą, 2023 m. Biuro organizuojamuose fizinio aktyvumo didinimo renginiuose Jurbarko rajono savivaldybėje dalyvavo 36 unikalūs dalyviai, Pagėgių savivaldybėje – 60 unikalių dalyvių. Vyko įvairaus pobūdžio sveikatinamojo fizinio aktyvumo veiklos (mobilumo ir pusiausvyros, mišrios aerobinės ištvermės ir jėgos įveikiant pasipriešinimą ugdymo bei įvairios kitos mišraus intensyvumo pratybos ir kt.), kurios buvo vykdomos pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. sausio 22 d. įsakymą Nr. V-119 „Dėl Sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimo mokymų, skirtų vyresnio amžiaus asmenims, vykdymo savivaldybių visuomenės sveikatos biuruose, tvarkos aprašo patvirtinimo“.

2.3. Širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimas savivaldybėse. 2023 m. programoje dalyvavo Jurbarko rajono pirminio lygio viešosios asmens sveikatos priežiūros įstaigos: Jurbarko rajono pirminės sveikatos priežiūros centras, Eržvilko pirminės sveikatos priežiūros centras, Šimkaičių ambulatorija ir Viešvilės ambulatorija. Programą Jurbarko rajono savivaldybėje pradėjo ir baigė 24 asmenys. Pagėgių savivaldybėje dalyvavo Pagėgių pirminės sveikatos priežiūros centras ir II „Pagėgių šeimos centras“. Programą pradėjo ir baigė 10 asmenų. Šios įstaigos Biurui siuntė sąrašus asmenų, sutikusių dalyvauti programoje. Vėliau šie asmenys buvo kviečiami į Biuro vykdomus fizinio aktyvumo užsiėmimus, paskaitas apie sveikatai palankų gyvenimo būdą. Širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimo programos vykdymo ataskaita (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. balandžio 8 d. įsakymo V-776 „Dėl sveikatos stiprinimo programos, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 4 priedas „Sveikatos stiprinimo programos, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, efektyvumo vertinimo ataskaita“) pateikta Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centrui.

2 lentelė. Visuomenės sveikatos stiprinimo vykdymas **Jurbarko rajono savivaldybėje**

Vertinimo kriterijų pavadinimas	Vertinimo kriterijaus planinė reikšmė	Vertinimo kriterijaus įvykdymas	Vertinimo kriterijaus įvykdymas proc.	Pastaba*
Parengtų informacinių pranešimų, straipsnių skaičius (vienetais) iš jų:	97	99	102	–
Sveikos mitybos skatinimo ir nutukimo prevencijos srityje	6	6	100	–

Fizinio aktyvumo skatinimo srityje	12	12	100	–
Sveikos aplinkos kūrimo srityje	6	6	100	–
Sužalojimų prevencijos srityje	6	6	100	–
Psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos srityje	4	4	100	
Užkrečiamųjų ligų prevencijos srityje	3	3	100	–
Psichikos sveikatos stiprinimo srityje	24	24	100	
Sveikatos sauga ir stiprinimas	12	12	100	–
Sveikatinimo renginių skaičius (vienetais), iš jų:	752	768	100,5	–
Sveikos mitybos skatinimo ir nutukimo prevencijos srityje	9	10	111,1	–
Fizinio aktyvumo skatinimo srityje	650	650	100	–
Sveikos aplinkos kūrimo srityje	1	1	100	–
Sužalojimų prevencijos srityje	16	16	100	–
Psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos srityje	6	6	100	–
Užkrečiamųjų ligų prevencijos srityje	4	4	100	–
Psichikos sveikatos stiprinimo srityje	30	32	106,7	Buvo didesnis poreikis nei planuota
Sveikatos sauga ir stiprinimas	6	6	100	–
Sveikatinimo renginiuose dalyvavusių asmenų skaičius (vienetais), iš jų:	2 690	3 047	113,3	Norą dalyvauti užsiėmimuose pareiškė daugiau asmenų nei buvo planuota

Sveikos mitybos skatinimo ir nutukimo prevencijos srityje	200	203	101,5	–
Fizinio aktyvumo skatinimo srityje	830	836	100,7	–
Sveikos aplinkos kūrimo srityje	40	42	105	–
Sužalojimų prevencijos srityje	300	360	120	Norą dalyvauti užsiėmimuose pareiškė daugiau asmenų nei buvo planuota
Psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos srityje	120	112	93,3	–
Užkrečiamųjų ligų prevencijos srityje	80	84	105	–
Psichikos sveikatos stiprinimo srityje	1 000	1 300	130	Norą dalyvauti užsiėmimuose pareiškė daugiau asmenų nei buvo planuota
Psichikos sveikatos stiprinimo srityje	300	307	102,3	Norą dalyvauti užsiėmimuose pareiškė daugiau asmenų nei buvo planuota
Sveikatos sauga ir stiprinimas	120	110	91,7	–
Konsultavimo paslaugų skaičius (vienetais), iš jų:	1 213	1 506	124,1	Buvo didesnis konsultacijų kiekis nei planuota
Sveikos mitybos skatinimo ir nutukimo prevencijos srityje	10	12	120	Buvo didesnis konsultacijų kiekis nei planuota
Fizinio aktyvumo skatinimo srityje	60	65	108,3	–
Sveikos aplinkos kūrimo srityje	6	5	83,3	Buvo mažesnis konsultacijų kiekis nei planuota
Sužalojimų prevencijos srityje	10	9	90	–
Psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos srityje	58	60	103,4	Buvo didesnis konsultacijų kiekis nei planuota

Užkrečiamųjų ligų prevencijos srityje	12	14	116,7	Buvo didesnis konsultacijų kiekis nei planuota
Psichikos sveikatos stiprinimo srityje	300	360	120	Buvo didesnis konsultacijų kiekis nei planuota
Sveikatos sauga ir stiprinimas	36	30	83,3	Buvo mažesnis konsultacijų kiekis nei planuota

*Nurodomos priežastys, jei nepasiektos arba viršytos planuotos veiklos vertinimo kriterijų reikšmės skiriasi daugiau kaip 10 proc.

3 lentelė. Visuomenės sveikatos stiprinimo vykdymas **Jurbarko rajono savivaldybėje**

Sveikatos mokymo paslaugų skaičius	526
Dalyvių skaičius	3 348
Informavimo paslaugų skaičius	99
Konsultavimo paslaugų skaičius	1 506
Konsultuotų asmenų / institucijų / darbo grupių skaičius	301

4 lentelė. Visuomenės sveikatos stiprinimo vykdymas **Pagėgių savivaldybėje**

Vertinimo kriterijų pavadinimas	Vertinimo kriterijaus planinė reikšmė	Vertinimo kriterijaus įvykdymas	Vertinimo kriterijaus įvykdymas proc.	Pastaba*
Parengtų informacinių pranešimų, straipsnių skaičius (vienetais) iš jų:	300	487	162,3	Buvo didesnis poreikis nei planuota
Sveikos mitybos skatinimo ir nutukimo prevencijos srityje	100	100	100	–
Fizinio aktyvumo skatinimo srityje	150	300	200	Buvo didesnis poreikis nei planuota
Užkrečiamųjų ligų prevencijos srityje	50	87	174	Buvo didesnis poreikis nei planuota
Sveikatinimo renginių skaičius (vienetais), iš jų:	64	248	387,5	Norą dalyvauti užsiėmimuose pareiškė daugiau asmenų nei buvo planuota
Sveikos mitybos skatinimo ir nutukimo prevencijos srityje	2	3	150	Buvo didesnis poreikis nei planuota

Fizinio aktyvumo skatinimo srityje	40	173	432	Buvo didesnis poreikis nei planuota
Sužalojimų prevencijos srityje	20	70	350	Buvo didesnis poreikis nei planuota
Užkrečiamųjų ligų prevencijos srityje	2	2	100	–
Sveikatinimo renginiuose dalyvavusių asmenų skaičius (vienetais), iš jų:	435	559	128,5	Norą dalyvauti užsiėmimuose pareiškė daugiau asmenų nei buvo planuota
Sveikos mitybos skatinimo ir nutukimo prevencijos srityje	50	63	126	Norą dalyvauti užsiėmimuose pareiškė daugiau asmenų nei buvo planuota
Fizinio aktyvumo skatinimo srityje (bendrai sudėjus – dvi amžiaus grupės 18–64 m., +65 m.)	315	330	104,7	–
Sužalojimų prevencijos srityje	20	116	580	Norą dalyvauti užsiėmimuose pareiškė daugiau asmenų nei buvo planuota
Užkrečiamųjų ligų prevencijos srityje	50	50	100	–
Konsultavimo paslaugų skaičius (vienetais), iš jų:	46	60	130,4	Buvo didesnis konsultacijų kiekis nei planuota
Sveikos mitybos skatinimo ir nutukimo prevencijos srityje	10	15	150	Buvo didesnis konsultacijų kiekis nei planuota
Fizinio aktyvumo skatinimo srityje (bendrai sudėjus – dvi amžiaus grupės 18–64 m., +65 m.)	20	30	150	Buvo didesnis konsultacijų kiekis nei planuota
Sužalojimų prevencijos srityje	6	6	100	–
Užkrečiamųjų ligų prevencijos srityje	10	9	90	–

*Nurodomos priežastys, jei nepasiektos arba viršytos planuotos veiklos vertinimo kriterijų reikšmės skiriasi daugiau kaip 10 proc.

5 lentelė. Visuomenės sveikatos stiprinimo vykdymas **Pagėgių savivaldybėje**

Sveikatos mokymo paslaugų skaičius	248
Dalyvių skaičius	559
Informavimo paslaugų skaičius	487
Konsultavimo paslaugų skaičius	60
Konsultuotų asmenų / institucijų / darbo grupių skaičius	20

3. PAGRINDINIAI FINANSINIAI RODIKLIAI

Biuro finansiniai metai sutampa su kalendoriniais metais. Jurbarko rajono savivaldybės gyventojų visuomenės sveikatos priežiūros veiklai gautos ir panaudotos lėšos 2023 m.:

- Valstybės biudžeto tikslinės dotacijos lėšos – 365 202,60 Eur, iš jų: Jurbarkas – 270 500,00 Eur, Pagėgiai – 93 900,00 Eur, Elektrėnai – 802,61 Eur.
- Jurbarko rajono savivaldybės biudžeto lėšos visuomenės sveikatinimo programai – 17 350,00 Eur.
- Jurbarko rajono savivaldybės lėšos projektui Vaikų dieninės sveikatingumo stovykla „Sveikatos kodas“ – 1 710,00 Eur.
- Pagėgių rajono savivaldybės lėšos projektui: socialinės paramos įgyvendinimo ir sveikatos priežiūrai – 1 000,00 Eur.
- Jurbarko rajono savivaldybės lėšos projektui – 8 519,55 Eur.
- Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų projekto lėšos – 4 548,11 Eur.
- Už teikiamas paslaugas Biuras gavo 4 016,00 Eur.

6. lentelė. Informacija apie panaudotas lėšas

Finansavimas	Panaudota lėšų, Eur
Valstybės biudžeto lėšos	365 202,60
Iš jų:	
Darbo užmokesčiui ir darbdavių socialinei paramai:	259 000,00
Iš jų:	
Jurbarko r. sav.	184 200,00
Pagėgių sav.	74 800,00
Socialinio draudimo įmokoms	3 758,00
Iš jų:	
Jurbarko r. sav.	2 674,00
Pagėgių sav.	1 084,00
Ryšių paslaugoms (Jurbarko r. sav.)	1 953,00
Transporto paslaugų įsigijimui (Jurbarko r. sav.)	2 080,00
Komandiruotėms (Jurbarko r. sav.)	231,00
Kvalifikacijai kelti	793,00
Iš jų:	
Jurbarko r. sav.	635,00
Pagėgių sav.	158,00
Komunalinėms paslaugoms	2 680,59
Iš jų:	
Jurbarko r. sav.	2 380,00

Pagėgių sav.	300,59
Informacinių technologijų prekėms ir paslaugoms	3 642,00
Kitoms prekėms ir paslaugoms	91 065,01
Iš jų:	
Jurbarko r. sav.	72 705,00
Pagėgių sav.	17 557,40
Elektrėnų sav.	802,61
Pajamos už teikiamas paslaugas	4 016,00
Iš jų:	
Kitoms prekėms ir paslaugoms	4 016,00

Personalas ir kvalifikacija.

Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biure yra patvirtinta 15 etatų, iš kurių 3 yra užimti ir išlaikomi iš Pagėgių savivaldybės.

Direktorius – 1 etatas;

Vyriausias buhalteris – 0,5 etato;

Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistas – 1,75 etato;

Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas – 0,75 etato;

Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas (vaikų ir jaunimo sričiai) – 0,75 etato;

Visuomenės sveikatos specialistai, vykdančys sveikatos priežiūrą mokyklose – 9,10 etato.

Direktorius 2023 m. vidutinis mėnesinis darbo užmokestis buvo sudarytas iš pareiginės algos – 2 139 Eur, kintamosios dalies – 321 Eur ir priedo už papildomą veiklą Pagėgių savivaldybėje – 642 Eur, kuris mokamas iš Pagėgių savivaldybės lėšų.

4. VEIKLOS TOBULINIMO PERSPEKTYVOS

- Kelti Biuro darbuotojų kvalifikaciją, sudaryti sąlygas tobulinti savo bendras kompetencijas bei skatinti darbuotojus lavintis ir tobulėti įvairiapusiškai.
- Įstaigos vadovui nuolat tobulinti savo vadovavimo įgūdžius.
- Skirti didesnę dėmesį viešųjų ryšių tobulinimui, siekiant informuoti gyventojus apie įstaigą ir jos veiklą Jurbarko rajono ir Pagėgių savivaldybėse.
- Tobulinti įstaigos tarpinstitucinį bendradarbiavimą, siekiant didinti kitų sektorių indėlį į visuomenės sveikatos priežiūrą Jurbarko rajono ir Pagėgių savivaldybėse.
- Aktyvinti suaugusiųjų sveikatos ugdymą, tobulinti mokinių sveikatos priežiūros organizavimą Jurbarko rajono ir Pagėgių savivaldybėse.

Problemos, su kuriomis susiduriama Biuro veikloje:

- Švietimo sistemoje ir toliau nėra teisiškai įteisinta „sveikatos pamoka“. Visuomenės sveikatos specialistai visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas ugdymo įstaigose vykdo kaip neformalųjį sveikatos ugdymą.
- Teisės aktų, reglamentuojančių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų nomenklatūrą, paslaugų teikimo aprašymą, nebuvimas.
- Nėra unifikuotos visuomenės sveikatos priežiūros statistinės ataskaitos, kuria galėtų naudotis visos institucijos. Didelis veiklos planavimo dokumentų ir veiklos ataskaitų skaičius, jų pateikimas įvairioms valstybės institucijoms trukdo vykdyti tiesioginę Biuro veiklą.

Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės
sveikatos biuro direktorė

Diana Griškuvienė